

DEBRECZENI HIRLAP

Hívteljes árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 2 frt. 50 kr., egy hétre 1 frt.
Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564. sz. Dr. Dusóczky h. z.
Kiadóhivatal: Nagycsömör-tér, 818. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmóráskertben árszámítás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

A magyar közigazgatás.

Debreczen, szept. 6

Mióta a közigazgatás államosításának eszméjét felvetették, azóta lépten-nyomon visszatér ez eszme új meg új változatokkal a lapok hasábjaira, a politikai életbe s tagadhatatlanul sok életrevalót hoz felszínre, csak hogy nem a gyűléseké és kongresszusoké a döntő szó s így a nagy készülődések legtöbbször kárba vesznek.

Egy vármegye gondolkodó főjegyzője felvetette most azt az eszmét, hogy a közigazgatás tárgyában kongresszust kell tartani. Nem mondjuk, hogy üdvtelen gondolat, mert a kongresszus egy oly művel állhatna elő, melyben a szabadság és szabadelvűség követelményei és az autonómia kielégítve lehetnének; de azt sem állíthatjuk, hogy felette szükséges lenne e kongresszus, mert körülbelül kész művel fog előállni a kormány, mint ezt már a hivatalos lapok emlegették s mert a közigazgatás államosításának rendszerét Szalavszky és Szapáry már megalkották és ettől eltérni nem fognak, mert ha eltérni hajlandók lennének, úgy már régen eltérhettek volna.

De tegyük fel, hogy dr. Ruffy Pál kongresszusi vágya teljesülni fog. Ez esetben a kongresszuson legelőször is azokat az elveket kell megtámadni, miket a kormány irányadókul állított fel s leg-

először azt követelni, hogy a megyék autonóm hatásköre kiszélesíttessék nem pusztán ama működések által, melyek a kulturális czélokra vonatkoznak, hanem azon intézkedésekben is, mik a közigazgatás menetét és mozzanatait illetik.

Az tagadhatatlanul szükséges, hogy a kulturális czélok nagyobb ápolásban részesíttessenek a közigazgatás körén belül; de meg kell gondolni, hogy a közigazgatás teendői ma is már oly tömeget tesznek, hogy annak felesleges szaporítása csak a közigazgatás kárára szolgálna s bizonyos törekvéseket, minők a művésziek, irodalmiak is hivatalos tutela alá fogni nem lehet, mert nem fog az fejlődni oly szabad és szabadelvű irányban, mint társadalmi gondozás alatt.

A tanügyi téren a nevelés vezetését az államtól elvenni nem üdvös, mert könnyen felekezeti és seperatiztikus irányba sülyed az, már pedig nálunk főképen kivánatos lenne, hogy a tanügy terén ne felekezetek, nemzetiségek, egyes hatóságok uralkodjanak, hanem az állam, mert csak így lehet ugyanazon eszmékben és elvekben felnevelni a nemzedékeket.

A legnagyobb bajt ma is az okozza és a multból az eredményezte, hogy az állami iskolák mellett vannak felekezeti iskolák is.

Am szélesítsük az autonómiát a megyékben a közigazgatás terén, de ne az

által, hogy elvegyük a társadalomtól és az államtól ama teendőket, melyeket azok jobban végezhetnek, az egyik az egyöntetűség megalkotása által, a másik pedig a szabadelvű irány fejlesztésével.

Nem szabad sem többet, sem kevesebbet követelni a közigazgatástól és annak hivatalos és önkéntes közegeitől, mint a mennyit megbirnak. A közigazgatás oly tér, hogy ott, annak határain belül, különleges czélok kitűzni nem lehet, mert idő arra nem jut, már pedig félig gondolni valamit, annyi, mint elhanyagolni.

A kongresszus eszméje tehát, meggyőződésünk szerint, tévesen mozog már most is, midőn a közigazgatás javítását abban keresi, hogy az nagyobb hatáskörrel birjon a kulturális czélok kitűzésében és megközelítésében, mert a javítás nem innét remélhető és nem ebben rejlik.

A közigazgatás feladata: vagyon, személybiztonság. Ezen két fogalomban befoglaltatik minden, e két szó magában rejti a közigazgatás céljait is, sőt még az annyira fontos közegészségügyet is.

Ez a két feladat és cél oly nagy terjedelmű, hogy e mellett kulturális feladatok és czélok kitűzése majdnem lehetetlen, mert akkor sem egyik, sem másik nem fog teljes szolgálatot nyerni. A két feladat elég tág kört nyújthat az autonóm működésre és éppen ezt kell kivívnia a

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Itt hagyott a feleségem.

A gőzsíp fűtve éles, siketítő zajjal hasítja át a kőszénfűsttel terhes levegőt, a mozgó hajóhid tompa dübörgéssel vonul vissza, hajóslegények lótás futása, a kakasülön álló hajóskapitány parancsszava hangzik, a súlyos hajóköttelek a vízbe loccsannak, a hajó nehéz teste megmozdul, először lomhán, kelleetlenül, mintha nem szívesen mozdulna pihenő helyéről; de a keréklapátok csattogása, a felkavart víz zajgása mind erősebbé válik és a „Vesta” teljes gőzzel siklik tova a sima víztükrön, tajtékos hullámsávoakat eregetve maga után és — — viszi a feleségemet.

Ott állok a tilalomfán kívül, a hajóhid felső végén és bucsut integetek a távozó hajó után. A feleségem alakját derékig látom, a leánykamból még csak integető karja és kék szalagos kalapja látszik. A feleségem is integet, színes zsebkendőjét lengeti a szellő, integető karja néha aláhanyatlik, egész az arzáig és mintha a szemét törülgetné...

— Hm! csak nem pityereg az asszony?

Tizenegy évi „boldog” házasság után először hagyott egyedül: szalmaözevegynék. Furcsa érzés...

Elmélázva bandukolok végig a rakodóparton és igyekszem hazafelé. „Hazafelé? Minek? Ki vár otthon? Mit keresek otthon? Talán üres szobámnak a falait bámuljam, vagy valami „hasznos” olvasmánnyal üzzel el lelekvésig az időt? Eh! menjünk vacsorázni; olyan helyre, a

hol zene van. Használjuk fel az alkalmat... rugjunk ki a hámból. Hisz én most szabad vagyok, mint a madár!”

Az anyagi és erkölcsi szabadságnak oly árzése uralkodott el rajtam, hogy szinte nyújtózkodtam bele, mint a ki egész nap ül s aztán feláll. Kezdtém az embereket más szemmel nézni; de különösen az embereknek gyengébb felét: a nőket. Kifeszítettem a mellemet, megigazítottam a nyakravalómat, rántottam egyet a mellényemen és olyan ábrázattal és oly léptekkel mértem végig a főváros aszfaltját, hogy valamennyi „fenegyerek” szégyenkezve tért ki utamból és irigykedve bámult utánam.

„Nem is tudtam, hogy annyi a szép asszony náunk!” Az igaz, hogy 11 év óta a feleségem szokott figyelmeztetni, ha valami szép nő ment el mellettünk, mert én nem igen vettem rájuk ügyet. Minta-férj voltam, no meg aztán elfoglaltságom... egész napon át a hivatalban... este aztán igyekeztem haza, családom körébe.

„Nini, ez a kicsike nem is valami rátartós! Mosolygott reám... meg visszafordult, a mint elhaladt mellett. Hm!... lássuk csak merre veszi útját... kisérjük egy darabig... természetesen minden szándék nélkül, csak pusztán kíváncsiságból... Ki is gondolna komolyan más asszonyra, mikor ajkain még a felesége bucsúcsókját érzi?”

Most betér egy vendéglőbe és a küszöbön még egyszer visszafordul felém. Én is belépek. Dohányfüsttel, sör- és konyhaszaggal terhes, fülledt levegő bántja orromat. A vacsora drága ugyan, de annál rosszabb. Az ételek vagy vizesek és zamatnélküliek, vagy annyi fűszert tartalmaznak, mint a hamburgi kikötő. A szódafröcs

sem izlik, mert nem úgy készítették el, mint a feleségem szokta (kevés bor, sok szikviz), a kenyeret meg bátran lehetne fürdőszivacsnak használni, oly száraz és íz nélküli. No de nem is a vacsora miatt jöttem én ide, hanem ama aranyos ismeretl...

„Az ördög vigye el ezt a monoklis majmot! Hát ez mit keres ott mellette? Es milyen jól mulatnak! Hogy vihognak! És mit fixiroznak folyton engem? Talán csak nem engem illet a vigságuk? — Pinczér, fizetek!”

„Gyerünk haza! Későre jár az idő. Csak egy pillanatra nézzünk be a kávéházba. Egy pohárka cognac nem fog ártani lefekvés előtt.”

Partnert keresnek egy carambol-parthiehoz. Allok elébe, úgy is rég volt módom benne. Ellenfelem bemutatja magát: „Én Weisz vagyok.” — „Weisz? Hm, örülök...” A nyurga, sápadt képű emberke, a kin meglátszik, hogy a kávéházak rendes éjjeli vendége, szabályszerűen reám ver egy 50-es játszmat és mikor az 50-ik lökés számát az olvasógépen elcsententi, tiszteleg a dáköval és felém nyújtja a kezét. „Kihez van szerencsém?” — kérdi tőlem. — „Én Schwarz vagyok” — felelem, a minek ő, nem tudom ugyan, hogy miért, de nagyon megörül, asztalomhoz telepszik, kész az ismeretséget folytatni, cognacot rendel és megkínál vele, holmi czélzásokat kockáztat, hogy egy gyenge „ferblit” vagy „Makaót” még meg lehetne érszteni, csak ócsón, inkább időtöltésből; hisz még nincs késő és kerit még „egy-két tisztességes uri embert”, hogy annál érdekesebb legyen. En megköszönöm a megtiszteltetést, de haza kell mennem, a feleségem vár.

Utközben elfog az ásitás. Az órára nézek: tizenegyet mutat. „Uramfia! mit szól majd a

kongresszusnak, hogy a voltaképeni közigazgatás körében érvényesülhessenek az autochton elemek önkéntes működései és képességei.

Ily értelemben egy kongresszus célhoz vezethető, ha mindenki által megérthetővé tenné, hogy az autonom működés szükséges a közigazgatásban és minél nagyobb mérvben.

Azonban megvalljuk őszintén, hogy a jelenlegi kormány alatt egy ilyen kongresszustól sem várhatunk eredményt, mert a kormánynak fő célja a közigazgatás államosításával lehetőleg elfojtani és guzsba kötni az autonómiát.

— Közművelődési egyesület Bács megyében.

Bács vármegye értelmisége — küldöttségileg kereste meg Kállay Albert főispánt, hogy Bács megye területén alakítani szándékolt „Közművelődési és közvagyonosodási egyesület” pártfogoló elnökségét fogadja el, de a főispánt nem találták Szabadkán, mert csak a jövő héten érkezik vissza, szabadság ideje lejártával. A hat tagú küldöttség nyilatkozatai arra mutatnak, hogy a szándék komoly. Működő elnöknek Schmausz Endre alispánt és Czifrusz kir. tanfelügyelőt akarják megválasztani. A mozgalom itt általános helyeslésre talál.

— **Berlini nagykövetség.** Széchenyi Imre gróf, ki most szabadságát élvezi, mint értesülünk csak bucsuzás céljából tér vissza a közelebbi napokban Berlinbe. Helyét azután, mint olvasóink tudhatják, Szögyény-Marich László, ő felsége személyes minisztere fogja betölteni.

— **Ferencz Ferdinánd főherczeg eljegyzése.** Az Extrapostnak jelentik Brüsszelből, hogy este Ferencz Ferdinánd főherczeg legközelebb jegyet fog váltani Klementin a bolga herczagnővel. Az eljegyzés meg fog történni, mihelyt a főherczeg nagy tengeri utjáról visszatér.

— **Török János.** A boldogult főkapitány ezéltől körülbelül 5 héttel ment több heti szabadságra s szabadságidejét a Tátrafüred melletti Barlangligetben, hol saját nyaralója volt kívánta tölteni. Szabadságidejét hivatalos teen-

feleségem? Ilyen sokáig már rég nem maradtam el?”

„Brrr, de üres ez a lakás! De hát a fénynek árnyéka is van. Ez az üres lakás legalább eszembe juttatja legényeimet: a szabadság dicső korát, melybe ismét beleképzelem magamat. Nincs is szebb a teljes szabadságnál! Az ember azt teszi, amit akar és nincs senki, aki akaratát korlátozza. Legfeljebb az erszénye, meg a társadalmi szokások, egyéb semmi. Megy ahova akar, azt cselekszi, ami neki tetszik...”

„Hallod fiam, ez már bosszantó. Megint a téli posztópapucs áll az ágyam előtt; pedig kértelek...”

Mély csönd. Ez feltűnő. A feleségem ily szemrehányás után nem szokott hallgatni. Egészen megfeledkeztem arról, hogy egyedül vagyok. Elgondolkozom ez állapotban, miközben cipőimet az ajtó elé állítom, aztán gépiesen odahajlok a feleségem nyugvó párnája fölé, hogy a megszóított mindennapi bucsucsókkal zárjam le szeméit és csak mikor már az orrom a pusztapárnát érinti veszem ijedten észre, hogy az ágy üres.

Bosszusan vetem magam ágyamba és olvasni akarok; de nem bírok. Valami hiányzik közelemből és anélkül, hogy a feleségemre gondolnék nélkülözök valamit, amit nem vagyok képes lelki szemem elé varázsolni. Ez csak illat vagy hang lehet Végre rájövök. — Alvó feleségem nyugodt lelegzésének hangja hiányzik nekem. — Milyen szokás bolondja az ember!! — Előprengök a fölött: vajjon alszik-e ő is?

Reggel takaróm a földön hever, fejem alatt nem találok párnát, hanem a lábaim alatt igen. A gyertya egészen kiégett. Égve felejtettem, a mi még sohasem történt velem. Felöltözöm,

dők miatt ezéltől mintegy két héttel rövid időre megszakította, de pár nappal később ismét visszatért Barlangligetbe.

Török János főkapitány a temesmegyei Vingán született 1843-ban. A középiskolákat a közeli Temesváron végezte, hol élénk eszével csakhamar fölkelte tanárai figyelmét. A gimnázium elvégzése után a jogra iratkozott be, majd ügyvédi oklevelet nyervén, Vingán és Temesváron ügyvédeskedett. Az ügyvédeskedést azonban csakhamar elhagyta s Temesvár város szolgálatába lépett, a hol nemsokára aljegyző majd főjegyző lett. Tapintatos és mgfontolt eljárása, ugy szintén előkelő modora révén pedig később polgármesternek választották meg.

Midőn 1885-ben Thaisz Elek nyugdíjba ment, a belügyminiszterium, hol a temesvári polgármester képességeit és jellemét nagyon jól ismerték, nem igen soká habozott, hanem Török Jánost hívta meg a főváros rendőrkapitányi állására. Nem is csalódtak bizalmukban azok, kiknek a kinevezésben részük volt.

Török János neje, Rieger verseci földbirtokos leánya, siratja. Gyermekeit az elhunyt nem hagyott hátra.

A temetést illetőleg a család fog intézkedni.

Otthon és iskola.

Valóságos közhelygyűteménynek lett már az az irodalom, mely az iskola s az otthon összefüggését tárgyalja. Talán át is ment már a köztudatba az a tétel, hogy az iskola oktatása s az otthon nevelése szervesen összefüggnek, hogy segítik egymást, hogy egyik sem érhet el eredményt a másiknak hathatós támogatása nélkül, s mindazok dacára pedagógusok és szülők azt panaszkodják, hogy a tétel csak tétel marad, s a praktikus megvalósulástól oly távol áll, mint akkor, mikor a róla írt mondatok még nem lettek általános keletű frázisokká. Azt látjuk, hogy iskola és otthon még ma is két külön világot alkotnak, néha pláne egyenes ellentétben álló világokat. S azt is látjuk, hogy gyakran egymás rovására csorbul hatásuk s hogy a közöttük ide-oda járók mind a kettőtől egyaránt idegenek.

Fő oka e tételeknek az, hogy iskolánk mesterséges alapon áll s nem fejlődött rendszeren, hanem egyszerűen proklamáltatott. Hogy oktatásuk nem vethet ügyet a tanítók egyéniségére, míg az otthon természetesen a tanuló indi-

kiülök a verandára és várom, hogy a feleségem a reggelimet hozza. „De sokáig kell ma várn!”

„Talán most fejk azt a tehenet, hogy még nem kapok kávé?” — kiáltok be türelmetlenül az ablakon. — Kellemetlenül üres kongású viszhang verődik vissza az elhagyott lakásból. Bosszusan nyulok kalapom után és megyek a hivatalba.

„Nem érkezett számomra levél?” „Nem érkezett. Tessék; így van az: „Aus den Augen, aus dem Sinn.” Ilyenek az asszonyok. Egyik tizenkilenc, a másik egy hiány husz. Azt hittem, hogy naponként, nem: óránként fog irni. De hisz még ott sem lehetnek? A hajó csak tíz órakerkezik meg és nekik még vasuti utjuk is van! „Mindegy, azért a nyugtalanság nem hagy doigozni.

„Sürgönyözz azonnal, hogy vagytok.” Délelőtt adtam fel e táviratot és csak este 9 órakerkezik meg a választ: „Szerencsésen megérkezünk, bővebbet levélben. Csókollak.”

Ilyen az én feleségem. Nem olvassa meg a távirat szavait, ha arról van szó, hogy csókot küldjön számomra.

„Este 7-kor megérkezünk.” — Valami furcsa hőség futott át a testemen. A szivemben mintha valami megnyílt volna; az idegeimen kellemes bizsergés vonult el, mikor e szűkszavú táviratot megkaptam. De aztán meg oly érzés vett rajtam erőt, mint a kit nem eresztenek be valahová, a hová nagyon kívánkozok.

A kikötő felé vettem utamat. „De hamar visszajön az én feleségem! — tőprengtem ma-

vidualis nyilvánulásait tartja szem előtt. Az iskola az egyformának föltételezett egyedekkel foglalkozik, az otthon a nagyon is különböző gyermekindividualitásokhoz alkalmazza nevelő módszerét.

Ezek az alapjukban ellentétes törekvések okozzák azután, hogy hatásuk különböző erővel kapnak a tanuló lelkeletébe, s ott aztán ide oda vacillálást eredményeznek,

Talán nagy része van ebben az iskolák túltömöttségének, talán magának a tantervnek is s talán annak a bürokratizmusnak is, melylyel sokhelyütt a tanulók oktatása történik. A gyermek nem is tekintetik élő lénynek, olyannak, akinek megvannak a maga specialis szokásai, hajlamai, tehetségei, akire hatással van az otthon. A család, az életmód és sok egyéb alkotta környezet, hanem szinte egyszerű aktának, melyet a hivatalnoknak, ez esetben a tanítónak vagy a tanárnak el kell intéznie.

Elismerjük, hogy az iskola nem igen változtathat ezen, hiszen a fentebb elsorolt okok nagy része, ha egyébert nem, hát tisztán pénzügyi tekiutetek miatt nem szüntethető meg, kell tehát, hogy otthon közeledjék az iskolához. A család könnyebben alkalmazkodhatik az iskolához, mint az iskola a családhoz. Az iskola a tömeggel dolgozik, az otthon ellenben az egyént neveli. A tanítási mód nem alakulhat a mindenkori nevelési rendszerhez, míg emez könnyen hozzásimulhat ahhoz.

A szülők feladata tehát, hogy segítségére legyenek a tanítóknak. Ne követeljék, hogy ez segítse az ő nevelési munkájukat, mert szinte fizikai lehetetlenséget követelnének. Ugy ismerjük tanerőinket, hogy e segítséget szívesen fogadják, s hogy mennyire lehetséges, maguk is összeegyeztetni iparkodnak az iskola és az otthon munkáját.

Országszerte most nyitnak meg az iskolák s megkezdődik mégint a nagy kulturumunka, mely hazánk gyarapodásához legalább is annyival járul, mint állami és társadalmi életünknek bármely más erő kifejtése.

Ez alkalommal nemcsak időszerűnek, de szükségesnek az ottan és iskola együttműködésének újból való hangoztatását. És szükségesnek tartjuk a szülők figyelmeztetését arra kötelességükre, hogy együttműködést a makuk részéről lehetővé tegyék.

Az ő feladatuk, a különböző alapokon álló iskola és otthon között megegyezést létesíteni. A nevelés nagy Munkájára legalább is akkora fontosságú a gyermek fejlődésére, mint az oktatásé.

gamban. — Még alig két hete, hogy itt hagytam. Talán unta magát? Én nem! — Nem bánlam volna, ha még egy-két hétig elmaradt volna. — Legjobb uton voltam a garcon-élet minden kellemes megismerhetni. — Még sem bolondság a szalmaözvegyesség! Én is úgy járok, mint a cigány lóva: mire megszokta volna a koplalást — megdőglött. A hasonlat ugyan rossz, de annyi igaz, hogy mire hozzászóltam volna ehhez az új élethez, már le kell róla mondanom. Ma is vár az asztaltársaság. A manó vigye el az egész asztaltársaságot! . . . Ott jön a hajó.”

A gőzszip fűtve éles, siketítő zajjal hasítja át a kőszénfüsttel terhes levegőt, a „Vesta” teljes gözzel siklik tova a sima víztükrön, tajtékos hullámsávokat eregetve maga után, most nagy-kanyarulattal közeledik a kikötő hegyhez, a ke-reklapátok csattogása, a felkavart víz zajlása mind gyengébbé válik, most a hajótest nekifekszik az állópontnak, mely a lökésre egy kissé meglódul és nyöszörgőve himbálódzik, a hajóhid tompa nyöszörgéssel fut át a most érkezett hajóra, métrózok, jegyszédők kiabálása, hordárok toladók kiabálása hallatszik, a kifelé igyekező utasoknak léptei dübörögnek a kikötő hid padlóján.

Ott jön a feleségem és a lányaim! Az asszony kipirult arccal, szeretettől fénylő szemekkel közeledik és keres tekintetével . . . En feléjük sietek, ő megpillant és karjaimba repül.

„Édes, aranyos, egyetlen feleségem! Csak hogy már otthon vagy.”

A l i.

Ez enyhít az általánzótt fölme csak megő szolgálak kell nek kell kövja rendszja rendszkeznie kelésában neiránynak

Az dője sokkell egym működik.

A t hogy köze

Kult

Örővárakozás E ő t v ő kezd meg

Volt több alkalmosítását a kezdem mint illett

Nagy épen egyi sulyozott tanfelügy Debreczen gának leg dítványozó a maga l

lője: váro leg: kultú a címébe vén azok

Tud ságnál, n viseltetne tézmény több min terium rá j e l e n t é t z m e n y é t d i g a k ö z h o g y m e r

Nagy z on y s á g, legregebb hatós bef tanfelügy felfogva a tovább te ságának k

Több évente kö egyházi, f bentő, ha intézmény kötelesség mint a t dekeit.

Van bizottság e l n ö k ; betöltője marad az éveiben, r összponto rengeteg

A t Debreczen tekintünk telessége egyetem

Gon lunk a n e m h e l y e l t u r á l i s k é v a l ó e l o d n e m - e e l s m é k é r t t a n á c s b a n v e s z n e k f o r g á c s o l j

Vég

1892/261
3-4. lap a híj. híj

Ez enyhíti, ez simítja el azt az ellentétet, mely az általános tanítás s a tanuló egyénisége között fölmerül. A tudatos, okszerű nevelés nemcsak megalkuszik az iskolával, de egyenessen az ő szolgálatába áll. Minden szülőnek pedapógusnak kell lennie, aki nem általános nevelési elveket követ, hanem a maga mediámához idomítja rendszerét. Ennek a rendszernek azután ügyet kell vetnie az iskola követelményeire is, s igyekeznie kell hogy a gyermek fejlődési proceszusában ne érezze két különböző, talán ellentétes iránynak reája működő hatását.

Az egyforma irányban működő erők eredője sokkal előbbre vlsz, mnt ha az erőknek le kell egymást rombolniok, s csak a a martalékuk működik.

A tanév kezdetén figyelmeztetjük az otthont, hogy közeledjék sz iskolához.

Kultur-tanácsnok a városnál.

Debreczen, szept. 6.

Örömnünknek adunk kifejezést, hogy ama várakozásunk, melyet új királyi tanfelügyelőnk E ö t v ö s K. Lajos működése iránt tápláltunk, kezd megvalósulni.

Volt alkalmunk jelezni lapunk hasábjain több alkalomból, hogy mik azok, a miknek valóítását vagy a valóítás előmozdítását, esetleg a kezdeményezését várjuk a kir. tanfelügyelőtől, mint illetékes közegtől.

Nagyon örülünk, hogy ama sorok írójának épen egyik, mondhatjuk legfőbb és sokszor hangsúlyozott óhaja megvalósítására tette meg a kir. tanfelügyelő a kezdeményező lépéseket, a midőn Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának legutóbb tartott havi gyűlésében azt indítványozza, hogy a városi hatóság állítson fel a maga kebelében egy új hivatalt, melynek viselője: városi tanfelügyelőnek, akár „tanügyi“ esetleg: kultur-tanácsnoki címet viselne s végezné a címében kifejezést nyerő ügyek vezetését, lévén azoknak előadója a tek. városi tanácsban.

Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy a polgárságnál, no meg másutt is, szörnyű ellenszenvvel viseltetnek minden új hivatal és minden új intézmény iránt, — a mit beigazolunk azzal, hogy több mint egy évtizedbe került, a míg a miniszterium rábirta városunkra erőszakolni a r. bejelentési hivatal és a k ö z v á g ó h i d intézményét, pedig az egyik már is, a másik pedig a közel jövőben fogja alaposan megbizonyítani, hogy mennyire a közérdek javára létesítették.

Nagyon örvendnénk, ha e kettős tanu bizonyosság, a most indítványba hozott legújabb, de legrégebben óhajtott intézmény létesülésére hatóság befolyással lenne és nem válnék a kir. tanfelügyelőség szava kiáltó szó a pusztában, de felfogva annak rendkívül vagy jelentőségét, hova tovább testet öltene az eszme a város és polgárságának örök üdvére.

Több mint százezer forintot fordít a város évente közművelődési czélokra s ebből nagy részt egyházi, főképp iskolai czélokra s szinte megdöbbentő, ha elgondoljuk, hogy a város ily költséges intézményeire nincs egy szak előadó a ki nelsoni kötelesség érzettel képviselné ugy a tanácsban, mint a társadalomban e nevezetes ügyek érdekeit.

Van a városi hatóság kebelében népnevelési bizottság is, melynek elnöke az á r v a s z é k i e l n ö k ; eltekintve attól, hogy ez állás jelenlegi betöltője kitűnő és derék egyéniség, örök rejtély marad az utókor előtt, hogy XIX század utolsó éveiben, minő indokok alapján van e két állás összpontosítva, mikor marad a kettő egy-egy rengeteg nagy erdő.

A tanügyi téren óriási feladatok várnak Debreczen városára, még azon esetre is, ha eltekintünk attól, hogy a városnak mennyire kötelessége oroszlánszerepet kérni a debreczeni egyetem megvalósítását czélzó munkálatban.

Gondoljunk csak arra, hogy küszöbén állunk a népiskolák építésének, óvodák, gyermekmenhelyek létesítésének; vegyük fel, hogy kulturális kérdéseink egymásután követelik a velük való elodázhatatlan foglalkozását s akkor kérjük, nem-e első sorban szükséges, hogy az ily eszmékért lelkesülő, szakavatott egyén legyen a tanácsban, a kit más közigazgatási teendők nem vesznek igénybe, a kinek szaktehetségét nem forgácsolja el egyéb munkálat.

Véghetetlenül jól esett nekünk tudomást

venni arról, hogy a város egyik főtisztviselője, belátva a hatóság jelenlegi működésének nem a leghelyesebb irányát, a kaszárnya-építési lázból a szomorú eredmények alapján felocsudva, a közművelődési téren való teendőkre irányozta a hivatalos és nem hivatalos közegek figyelmét.

Ne szégyeneljük bevallani, hogy monumentális alkotásaink közben a közművelődési kívánalmak kielégítéséről nagy részben megfeledkeztek az illetékes helyen, mert tessék elhinni: nem elég fölvenni a költségvetésbe óriási összegeket közművelődési czélokra, nem elég azokat megszavazni, oda ajándékozni; de ma már e tekintetben is egy szakszerű, kellően megfontolt, tervszerű működésre van szükség, hogy az évente kiadott ezrek elvégre gyümölcsözzenek is áldást adólag.

Nagy tévedés volna, ha valaki a sorok közt holmi rekriminációkat tudna csak kiolvasni a multa és jelenre vonatkozólag; mert hisz azokból, a miket elmondunk, ki kell tűnni annak a határtalan elismerésnek, — melyet mindenkinek érezni kell akkor, ha számlálja az ezreket, tízezreket és százezreket, a miket Debreczen város hatósága áldoz a közművelődési czélok istápolására.

Ámde ma már nemcsak erről van szó, ma — mint fentebb hangsúlyoztuk, — e téren egy terv és szakszerű működésről van szó, hogy Debreczen ezen a téren is ugy fejlődjék, mint más nagyobb vidéki városunk s a menyiben Debreczennek nem szabad átengedni a vezérszerepet, nagy kötelezettségei mutatkoznak a közel jövőben.

A szerencsés körülmények észak-keleti Magyarország központjává tették Debreczent, ide néz az ország 1/6-ának szeme és ha Debreczen megmozdult a közigazgatási téren, mozognia kell a kulturális téren is.

És ez a mozgalom nem állhat abban, hogy hajlékot épít a realiskolának, hogy pénzt áldoz emez és amaz közművelődési czélra: mások már e téren a jogosult igények és ezek elől elzárkózni nem lehet, nem szabad.

Építhetünk volna kevesebb kaszárnyát, pláne a debreczeni fajtákból, melyek a XIX-ik század végén a debreczeni kolosszális remekei; de tennünk kellett volna kulturális törekvéseink szakszerű fejlesztésének rendezésére többet.

Ez alkalommal nem érezzük magunkat hivatatknak arra, hogy ama fölötté kellemes újdonság behatása alatt, hogy a városi hatóság kebelében tanügyi vagy kultur-tanácsnoki állás szerveztessék, — elmondjuk, illetve kijelöljük ama működési kört, melyben az új állás vezetőjének forgolódnia szükséges leend.

Tudjuk mi azt jól, hogy messze állunk az eszme megtestesítéséről s épp azért későbbre halasztjuk a működési kör határozott körvonalozását s ez alkalommal csak siettünk a királyi tanfelügyelői konkrét indítványt a lehető legnagyobb melegséggel üdvözölni, mintegy kijelenteni kívánva azt, hogy azt az eszmet nemcsak helyeseljük, mert már pengettük s mert nagyon időszerűnek találjuk; de minden erőnket oda irányítjuk, hogy propagandát csináljunk számára s elmondhassuk legközelebb, talán egy év mulva, hogy Debreczen város bölcs hatósága és közönsége megteremtett egy rég érzett szükséges intézményt, a kulturális érdekek szak hivatalát.

S.

Különtélek.

* Az ó-testamentom legrégebb kézirata. A Londonban tartandó orientalista kongresszuson — mint a „Times“ írja — igen nagybecsű leletet mutatnak majd be. Egy ósrégi papyrus az, a melyet ezelőtt pár hónappal találtak Egyiptomban, és a mely a szakértők szerint az ó-testamentom néhány részének, Zachariás és Malachiás könyvének legrégebb másolatát tartalmazza. A lapok eredetileg tíz hüvelyk hosszúak és hét hüvelyk szélesek volthk, minden lapon huszonnyolcz írott sor és minden sorban 14—17 betű volt. Az iverk egy pergamen-hüvelybe vannak gonddal beakötve. A görög szöveg egyfolytában van írva, a szavak között semmi hézag nincs, a mint ez a régi héber és görög kéziratoknál szokott lenni. Az irat, a mely a III. vagy IV. századból való, még meglehetősen jó karban van, pedig a szakértők szerint eredeti és nem későbbi gyártmány. A tartalom valószínűleg másolata a Septuaginta

egy kitűnő eredetijének, a melyet az egyiptomi zsidók számára készítettek görög nyelven, azért, mert a zsidók Egyiptomba telepedésük után lassankint elfelejtették a héber nyelvet és görög fordításra volt szükségük, hogy megértsék a szentírás tanait.

* Férj mint nyeremény. Egy fiatal francia grófnak, ki vagyona nagy részét elpazarolta s arra nem érez magában erőt és hajlandóságot, hogy munkájával keresse meg a kenyerét, közelebb az az ötlete támadt, hogy kisorsolja magát női ismerősei között. Öt ezer sorsjegyet bocsát ki s egy-egy sorsjegy árát öt louis-ra teszi. A sors húzás három hónap mulva lesz. A nyerőnek két választása van: vagy elfogadja a gróft férjének az 500.000 frank hozományával; vagy ha nem tetszik neki az ilyen frigy: megosztóznak a sorsjáték bevételén s mindegyik kap 250.000 frankot.

* Egy rabbi szere a kolera ellen. Akiba Eger, szentéletű poseni főrabbi 1831-ben nagy sikerrel használt és 1837-ben nyomtatásban is kiadott egy kolera-ellenes szerről irt receptet. Ez a szer állítólag nagyon csodás hatást ért el; 1831-ben Posenban a kolera alatt, széltében használták és rabbi Akiba Eger Frigyes Vilmos, akkor uralkodó porosz királytól elismerő iratot is kapott. A kolera-ceppek, kolera-receptek nagyon lejtártak ugyan magukat, de mint históriai érdekességet, mint annak idején (1831. szept. 16.) a „Frankfurter Journal“ is közölt, érdemesnek tartjuk föllevenitni. A szer következő: „Reggel éhgyomorra igyék az ember egy pohár meleg vizet, erre aztán nyeljen el néhány (4—5 db.) mustármagot és hordjon minden nap egy frissen piritott darabka kenyeret a zsebében; ezen eljárást 9 napig kövesse.“ — Ugyancsak a beküldő arról világosít föl, hogy a cholera szó héber eredetű és pedig két szó összevonása. Chole=betegség, nyavalya; Ra=rossz; cholera tehát annyi, mint rossz nyavalya.

* Lefürészelt fej. Győr-Ujfaluban Kosztrics Lőrincz favágó összepörölt az erdőben a szomszédjával Mikula Józseffel. Ósi szokás szerint a szólás után ökolte mentek. Kosztrics egy hatalmas bokszzsal leterítette ellenfelét azután rátérdelt s a koponyáját elfürészelte. A rettenetes megkínzott ember jaggatására csak nagy sokára jött segítségül két fuvaros, de már akkor a boldogtalan ember haldokolt. A kegyetlen favágót a csendőrök letartóztatták.

* Harcz a csendőrökkel. Mőzsön (Tolnamegye) a napokban ismeretlen tettesek két tehenet elloptak. A szegszárdi csendőrség 3 legénye különböző irányban a tolvajok kutatására indult és az egyik járőr a Zichy-erdőben (Paks felé) még azon nap estéjén rábukkant a tolvajokra, a kik, mikor a csendőrt észrevették, lövöldözni kezdettek. Ez az időközben odajött társaival szintén tüzet adott, mire a tolvajok elfutottak, ott hagyván az ellopott marhákat és egy véres kapát. A lövések sinhelyen a csendőrök véres helyet találtak, miből azt következtetik, hogy az egyik tolvaj megsebesült. A tolvajok még nem kerültek kézre, de a csendőrség nyomozza és reméli, hogy nemsokára el is fogja őket.

* Oriási vihar. Győrött és vidékén, vasárnap délután nagy vihar dühöngött. A vihart óriási jégverés kísérte, mely három izben is kiujult s mind a három izben mogyorónyi nagyságu jégdarabok hulltak. A jég rengeteg sok ablakot bevert. A vihar Győr környékén, Csanakon, Barátin, Écsen, Nyulon, különösen pedig a hegyek közt házakat döntött romba és fákat tört ki. A mi szőlő és gyümölcs volt, azt a jég mind tönkre verte. A baráti hegyen a villám egy házikóba kétszer is becsapott, felgyújtotta és agyonütötte a gazda nyolczéves leánykáját.

Kora virágzás.

(Bakfisek ne olvassák!)

Ráakadtam véletlenül régi jegyzeteimre a minap. — Többek közt egy elrongyolott kis jegyzőkönyv jutott a kezembe, melynek sűrűn teleirt lapjai egy ellefedett epizódott is eszembe juttattak.

1887 tavaszán, husvét előtt történt. — Hja a tavasz nemcsak a virágok, hanem a szívek ébredése is. — Mi ugyan az én Laczi barátommal együtt, a ki — melleleg mondva — igen csinos gyerek, még ekkor életünknek ugyancsak „kora tavasz“-át éltük. — 14 éves hasonkora

ifjanczok voltunk, kik már bizony másra is gondoltunk, mint az iskolára s örömet sétálgattunk a főtéren, kivált a B. nevelőintézet előtt déli 12 órakor, hogy a kirebbenő kis madárkákban gyönyörködhesünk. — Husvét előtt vagy két héttel is épen karonfogva sétáltunk az aszfalton, nagyban ontva a cigaretta-füstöt, mikor velünk szemben egy bakfis-társaság lejt. — lehetek négyen-ötten, mert bizony ezek sem bujnak ám az „ifjak” előtt, szeretik mutogatni magukat, sőt némelyik már szerelmi levelezést is folytat a főiskola valamelyik deli lovagjával.

Laczi barátom a többire nem figyelt, hanem a legkisebben, egy 13 éves hamisszemű barna kis lányon akadt meg a szeme, s mikor látta, hogy én köszönök annak, izgatottan kérdezte a nevét s csodálkozott, hogy ezt a szép kis lányt még nem látta. — Szegény barátom: — gondoltam — te ugyan hamar lángra kaptál, csak teljesen el ne égess szárnyaidat. „Nem rossz az izlésed” — mondám fontoskodva — „furcsa kis lány biz’ az, csak hogy hamis már is, mint minden „felsőbb lány”, különben tavaly velem járt tánczórákra.”

Másnap már Laczi páthosszal suttogetta előttem, hogy „ő vagy a halál!” — „Csendesem”, szóltam „megismerkedhetel még V. Ilonkával, akár én is bemutatatlak, de legjobb lesz, ha mérsékléd magad, hisz nem oly nagy dolog az egész.” Mialatt barátom megsemmisítő tekintetet vetett rám, odaugrott egy éles fülű kis ember, ki meghallotta a titkolózva és suttogetva kiejtett leánynevet s politikusan mosolyogva beszélni kezdett: „Hallottam ugy félfüllel, mit beszélnek az urak. Biz az szép kis lány, azt én is mondhatom.”

Már méltatlankodva akartam nyakon ütni, mikor hirtelen utána tette: „Mi az ő udvarukban lakunk” s aztán folytatta „egy unokatestvéremmel, a ki B.-nél 6-od osztályos, jó barátom, én is ismerem” — Hm, — gondoltam — még ez a kölyök segítségemre lehet s kérdezősködni kezdtem tőle; azután ígértem neki 20 szultán cigarettát, ha „tesz valamit.” Én erre megizenttem vele a szép Ilonkának, hogy Laczi barátom halálosan szerelmes belé s hogy ő érdeklődik-e iránta?

Biz, a kis haszontalan azt izente, hogy ő hasonlóképpen van s találkat tűzött ki a „népkert”-be kedden esti 6 órára. Nagy szivdobogással és rózsaszín reményekkel nézett barátom e találka elé, de egy Hiób-hír egészen megváltoztatta kedélyállapotát; éppen ő előtte beszélte valaki az osztályteremben, hogy milyen leány a z; fiatal emberekkel elviteti magát a cukrászdába, egy tisztelőjének meg azt izente, hogy küldjön neki három forintot, hadd vehessen neki névnap ajándékot.

A határnap ijesztően közelgett. — Én vigasztaltam ugyan Laczit, hogy az egész nem lesz más, mint egy érzékeny holdvilágos jelenet, vallomással és hűségesküvel, hanem azért ő szurkolva ment a kitűzött helyre — egy krajczár nélkül zsebében (Hónap vége volt.) De hát a diák-becsületnek eleget kellett tenni. A leány még nem volt ott, Laczi barátom egyet gondolt: Ha te elmegy, én is el. — S már visszafelé készült menni, a mikor a kapuban szemközt jön vele „Ő.”

Kaczéran mosolygott felé, ráütött a vállára s nevetve szólt: „Szép öntől, hogy eljött, barátom, akár egy hamis primadonna vagy ballarina. Sőt odament a boldogtalanság, karját karjába oltá s huzta maga után. — De Laczinak eszébe jutott a cukrászbolt, üres zsebe s úgy elszaladt a „szép Ilonka” karjai közül, hogy az talán ma is kergeti.

Azt már nem tudom, mit kiállott amaz utánna; „nyomorult” vagy „ostoba” volt-e végűdvözlete! Az ítéletet és tanulságot is tet-szűsükre bizon, én csak pártatlan hegedőse voltam e szép históriának.

Mephisto.

A szabad akarat.

— Bonmot. —

Valahol itt a városba fényes társaság volt együtt. Eltek finom barack- és ananasz-tagyalat és szellemesen diskuráltak. Szép lányok és szép asszonyok, továbbá fiatal urak és öreg urak

voltak jelen, tiszta galléban és kifogástalan tiszta kezekkel.

Egyik fiatal ur nagyon élénken filozofált. Szellemeskedő megjegyzéseket provokált minden-féle thémájával, a miket az ember igen alaposan megtárgyalva talál bizonyos Schopenhauer nevű tehetség filozófus munkáiban.

— És én azt állítom — duplikázott, egy egész evókanálnyi ananászt elnyelve — a doktor, — hogy azt állítom — hangsúlyozta újra, — hogy nincsen egyéni akarat.

— Ah, óh, óh — pattant föl a jóra való filozófus ottan a székek közt — mind a tiz új-ját a levegőben mozgatván, — micsoda beszéd? Ah, no:

— Igenis, nincsen — mérgeztette a doktor, a ki ehhez kétségbeesjtően elborult arcot vágott.

A megbotránkozott filozófus egész agyával ment neki, — összelövődözte Kant — és Schopenhauer-féle bombákkal, — de mit sem használt.

A szép leányok, a szép asszonyok, a fiatal urak, az öreg urak mosolyogva néztek, nevettek és komolyan is beleszóltak a filozófiai vitába.

— Beszélhet ön és az összes német, angol meg minden egyéb filozófia, én mondom, a szerény, tudatlan doktor, hogy nincs és nincs egyéni akarat, oszt punktum.

A doktor ezt még elborultabb képpel mondta és egy vele szemben ülő kedves arcú kicsi asszonykára nézett folyvást, a ki viszont igen finoman és jelentősen mosolygott.

A filozófus dühbe jött. Kezdett megfedkezni magáról. A keze az asztalt érte. Félőráig fejtegette ezt a teoriát, izzadt a szegény, érveink, ekesszólásának minden erejével meggyőzni iparkodván a doktort, de ez föl pattant végül ingerülten:

— Ah, hallgasson, végre is ön nem imponál nekem, ön nem kompetens.

A szép kisa-szonyok, a szép asszonyok, a fiatal urak és az öreg urak megijedtek, mi lesz most. — A megbántott filozófus odaállt az ellenfél elé provokálólólag s hidegen kérdezte:

— Mi kifogása van önnek ellenem? Mért nem vagyok én kompetens? . . . Én a filozófia tanára vagyok.

— Igen, — kiált föl a kisdoktor, — de még sem volt — felesége.

S a kis doktor az elszalajtott szó után áttekintett jelentősen arra a kicsi asszonyra, a ki ott szemben ült vele.

A társaság rögtön két pártra szakadt. S csodálatos: a férjek mind a kisdoktor-nak adtak igazat, hogy nincsen s z a b a d a k a r a t .

— Csi.

NAPI HIREK.

Határidő naptár.

Nagy sétatársverseny vasárnap és ünnepnapon d. u. 6 órakor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pnteken 11-től 12-ig.

Nyitvasos olvasóterem a kollegiumban, aug. 1-ig zárva.

A ktr. itélő tábla hivatalos órái d. u. 8-12-ig, d. u. 2-6 óráig. — Az írtató, kiadó hivatala az az írtató nyitva d. u. 9-11, d. u. 3-6 óra közt; vasárnapon és ünnepnapon d. u. 10-11 óra közt.

Szeptember 11. A debreczeni munkás dalegyesület zászlófelavatási ünnepelye a Margit fürdőben.

Szept. 18. A debreczeni termény- és áruaktár részvénytársaság közgyűlése a városbáza nagytanács-teremben.

— Személyi hir. Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány ma éjjel Budapestre utazik, Török János volt fővárosi rendőrfőkapitány temetésére. — Vecsey Imre polgármesteri titkár külföldről, hol szabadságidejét töltötte, visszaérkezvén, hivatalos működését ismét megkezdette.

— Tisza Kálmán jubileum. A zászlódíszbe öltöztetett Komárom nagy fényvel, a dunántúli ev. ref. egyházkerület nagy lelkesedéssel ülte meg Tisza K. főgondnoksága jubileumának második napját tegnap, hétfőn. A ref.

templomban rendkívül emelkedett örömmel volt s a templom színültig megtelt díszes közönséggel. Az istentiszteleten, mely énekekkel vette kezdetét, Antal Gábor ácsi lelkész mondott remek fohászt, vonatkozással a jubilaris ünnepélyre. Erre Pap Gábor, Gyürky Abrahám gr. társelnökkel együtt megnyitotta az egyházkerületi közgyűlést, melynek tárgyát a jubileum képezte. — Az elnök indítványára Beöthy Zsigmond vezetése alatt egyházi részről Vályi Lajos és Czike Lajos esperesek, Nyáry Béla báró és Véghelyi Dezső egyházmegyei gondnokok, a tanári karból Horváth Lajos pápai tanár és Vida Lajos csurgói főgimnáziumi igazgató mentek mint küldöttség Tisza Kálmánért, kit megjelenésekor zajos éljenzéssel fogadtak. Tisza a megérkeztekor Pap Gábor üdvözölte az ünnepelt főgondnokot, hangsúlyozva a reformátusok tántoríthatlan magyarságát, esetelvé Tiszának az alkotmány visszaszerzése körül szerzett működését s érdemeit. Beszéde végeztével átadta az ünnepeltnek a szép albumot, melyet Tisza a szünni nem akaró éljenzés közepett fogadott el meghatóttan, kiváló beszéddel válaszolva. Célzással az elkeresztelési kérdésre, kiemelte, hogy ezen kérdés épp olyan állami, mint az egyházé. Régi időkben a katolikus hazafiak védtek az államot Róma befolyása ellen. Széchenyi István maga tartott e tekintetben 1840-ben nagyfontosságú beszédet. Reméli azért még mindig, hogy a katolikus főpapok maguk fognak a haza érdekében kielégítő megoldást találni. Nagy lelkesedést idézett elő a királynak következő távirata, melyet Pap Gábor olvasott föl:

„Öszinte rokonszenvenvel csatlakozom azon örömteljes szerencsekívánatokhoz, melyekkel önt, mint huszonöt év óta az evangélico-reformált egyház dunántúli kerületének főgondnokát hitsorsasai és számos tisztelői a mai napon üdvözlik. Adja a mindenható, hogy mindenkor érdemdu működését egyháza és a közügyek érdekében még számos éven át folytathassa. Ferencz József.”

— A debreczeni kir. pénzügyigazgatóság. Debreczen város közigazgatási bizottságának f. hó 3-ikán tartott ülése elé a következő írásbeli jelentést terjesztette Debreczen városa pénzügyi közigazgatásáról: Egyenes adóban aug. hóban befolyt 87220 frt 23½ kr; a mult évhez képest 15275 frt 20½ krral kevesebb. Haddm entesség díj czímen 283 frt 20 kr; a mult évhez arányitva 582 frt 11 krral kevesebb Bélyegjövédék a debreczeni kir. adóhivatalhoz tartozó megyei, községi fogyasztókat is beleértve beleértve befolyt 14175 frt 6 kr; 3339 frt 9 krral kevesebb mint a mult év. Jogilleték czímen 12876 frt 33 kr; a mult évhez képest 224 frt 31 krral több. Adíjjövédék 348 frt 68 krt tesz ki, mely is a mult évhez arányitva 570 frt 25 krral kevesebb. Dohányjövédék befolyt 49597 frt 07½ krt; a mult évhez arányitva 1856 frt 27½ krral több. A határvám 3701 frt 29 krt tesz ki, mely a mult évhez képest 182 frt 95 krral kevesebb. A fogyasztási adóban 31893 frt 98 kr folyt be; a mult évhez képest 1208 frt 98 krral több. Italmérsi jevedék adó összege 7650 frt 63 krt tesz ki, a mult évinél 16 frt 65 krral többet.

— Az árvaszék jelentése. Debreczen városa árvaszéki elnöke a f. hó 3-án tartott közigazgatási bizottsági ülésén bejelentette, hogy f. év augusztus hava végén gyámság alatt állott 3930, gondnokság alatt pedig 32 egyén. A gyámsági pénz társaság értéke 697 ezer 579 frt 41½ kr; tartalékalap értéke 6106 frt 22 kr.

— Katonák létszáma Debreczenben. F. év augusztus havában a városban állomásozó katonák létszáma, a katonai ügyosztálynak, illetőleg a polgármesternek jelentése szerint, a következő volt: a közös hadsereg állományában 438 ember, 154 ló; a m. kir. honvédség állományában

466 ember gánházaiba cs. és kir. h. aránytalanul havában tárgyalogezred sárnap, e h. korlatokról, ség szolgál.

— A Eötvös Károly szombati ülésén elnökölt a városi hatóságok, melynek visakár „tanúgytetnek. Hivású és forintjába kszeres, teréletrevaló foglalkozni.

— A tartattak m. mivel még tekintetében ügyminisztervéve, egy A hortobágyimre hird. 50 hold földésnek hasznoskorcsmárok.

— A ternek a jelentése s gító volt; 21, gyermek 135 szemé követett 22 pedig rosból eldével pedig.

— A rába f. év szetek let befizettete év ról 6 tokban 61 mén befo tett 343 frt 55 kr közmunka 6503 frt.

— nyai oláhban megmi mi király dinamit tekéből ki megjegyz dinamit-tatott a hel val a hel dinamit csatolásá szállításá s ott he majd ut visszazsá.

— e gyle kérte fel egyet hogy az megnyit d. e. 11 számmo reczen 1.

— 1892/3 8 óraok fel nyil Erdős dísztere

— követke föl lett mások

466 ember és 282 ló. Állandóan a város magánházaiban elszállásolt volt 16 ember, 2 ló a cs. és kir. hadseregből és 16 honvéd. Ennek az aránytalanul csekély létszámnak az augusztus havában tartott őszi hadgyakorlat az oka. A 39. gyalogezred helyben állomásozó zászlóaljai vasárnap, e hó 11-én érkeznek haza a fegyvergyakorlatokról, amikor a bevonult tartalékos legénység szolgálati ideje is letelik.

A tanügyi adminisztráció a városnál. Eötvös Károly Lajos a közigazgatási bizottság szombati ülésében egy ép oly szükséges, mint észszerű intézmény beállítását ajánlotta melegen a városi hatóság figyelmébe. Egy új hivatalt, melynek viselője akár „városi tanfelügyelőnek”, akár „tanügyi vagy kulturtanácsnoknak” nevezetnék. Hivatása volna a rendkívül nagyfontosságú és Debreczen városnak évente százezer forintjába kerülő tanügyi adminisztráció rendszeres, tervszerű vezetése és ellátása. — Az életrevaló indítvánnyal lesz alkalmunk bővebben foglalkozni.

A város külső korcsmáira ma délelőtt tartattak meg a bérbeadási árlejtések; azonban, mivel még a város az italmérségi jog megváltása tekintetében jövő évre nem egyezett meg a pénzügyminiszteriummal, a hortobágyi vendéglől kivéve, egy korcsmára sem jelentkezett árvevő. A hortobágyi vendéglőt, melyet eddig Szabó Imre birt 1005 frt évi hasznobéért és melylyel 50 hold föld használatának, továbbá a vámszedésnek és halászatnak joga is járt, — 1015 frt hasznobér mellett Nemes Mihály nádudvari korcsmáros nyerte el.

A város rendészeti ügye a polgármesternek a közigazgatási bizottság elé terjesztett jelentése szerint, f. évi augusztus havában kielégítő volt; a rendőrség által elfogatott lopásért 21, gyermekgyilkosságért 1, rendőri kihágásért 135 személy; ezek közül a rendőri kihágást elkövetett 135 a rendőrség által büntetett meg, 22 pedig átadatott a kir. ügyészségnek. — A városból eltolonczoltatott 37 egyén, kényszer utlével pedig 18 továbbított el.

Adóügy Debreczen városa adópénztárába f. év augusztus havában a következő összegek lettek befizetve: állami adóban befizetett mult évről: 4933 frt 66 kr, folyó évről 67730 frt 97 kr. — Késedelmi kamatokban 613 frt 27 kr. — Hadmentességi díj címén befolyt 290 frt 44 kr. Idegen adó befizetett 343 frt 16 kr; idegen illetékben 23 frt 55 kr; iparkamarai költségéből 100 frt 27 kr, közmunkaváltásban 26 frt 60 kr és utadóban 6503 frt 29 kr.

Dinamit a kir. ítélőtáblán. A nagybanynai oláh-lázongás és dinamit merénylet tárgyában megindított büntető eljárás felérkezett a mi királyi táblánkhöz is. A bűnjelül lefoglalt dinamit töltényeket is elküldték s mint a történelekből kitűnik az oda való postahivatal minden megjegyzés nélkül felvette posta szállmányul a dinamit-bombákat. Most, hogy ez ügy letárgyalatott a táblán, az iratok visszaküldése alkalmával a helybeli postahivatal nem engedte meg a dinamit töltényeknek az iratokhoz való hozzácsatolását, illetve megtagadta azoknak tovább szállítását. A dinamit-bombák tehát itt maradtak s ott hevernek a nagy vertheim szekrényben, míg majd utat-módot nem találnak a félős tárgyak visszaszállítására.

Meghívás. A „Debreczeni Nőegylet” elnöksége a következők közzétételére kérte fel lapunkat. A „Debreczeni Jótékony Nőegylet” választmányi tagjai tisztelettel felkéretnek hogy az ujonnan rendszeresített árvaházi iskola megnyitó ünnepélyen f. évi szept. 7-én szerdán d. e. 11 órakor az Árvaház helyiségében mennél számosságban megjelenni sziveskedjenek. Debreczen 1892. évi szept. 5-én. A z e l n ö k s é g.

A debreczeni ev. ref. főiskolában az 1892/3 tanév f. szeptember hó 9. napján reggeli 8 órakor az oratoriumban leendő istentisztelettel nyílik meg. Ezzel kapcsolatban 9 órakor dr. Erdős József akadémiai igazgató a főiskolai díszteremben megnyitó beszédet tart.

A posta hivatalnál történt hibás eljárás következményeinek tartjuk, hogy ott több szolgafő lett mentve az itteni szolgálat alól s helyökbe mások fognak lépni. Így két posta szolga, egyik

H.-Böszörményből, a másik Szatmárról városunkba áthelyeztetvén, itteni működésüket megkezdték.

Első mise. Mándoki Sándor, kit Schlauch Lőrincz n.-váradai püspök mult vasárnap szentelt, holnapután Kisszóny napján fogja a helybeli rom. kath. templomban első miséjét megtartani, a mely alkalommal meg is áldja a hiveket.

Debreczen egészségügye. Debreczen város egészségügyi állapotáról augusztus hónapról kedvező jelentést tett dr. Sárvary Gyula t. főorvos a közigazgatási bizottságnak. Az egészségügyi viszonyok jobbak voltak az előző havinál. Megbetegedésnek többnyire az emésztő szernek hurutos bántalmaiból, csecsemőknél bélhurutból és váltólázából származtak. Fertőző nyavaják közül a ronesoló toroklob és a vérhas jeleutkezett 2—2 szelid lefolyásu esetben. A szülöttek száma volt 182; ezer lakosra évi átlag 37.90% torvénytelen szülött volt 21—11% —! halva született 12. Meghalt 139 egyén, ezer lakosra évi átlag 26.52 százalék. Házasságra 23 pár. Orvos rendőri vizsgálat rendőrök felett több ízben tartatott. A kolera elleni óvrendszabályok minden irányban meg vannak téve. A főorvos bemutatta a városi tanács elé terjesztett, lapunkban is közölt javaslatait, a melyek közül főként a köztisztaság állandó ellenőrzése céljából köztisztasági ügyelők felállítására és az ivóvízhiány megszüntetéséhez szükséges intézkedésekre hívta fel a figyelmet. A közigazgatási bizottság a maga részéről is sürgeti a javaslatban foglaltaknak sürgős keresztülvitelét.

Pisztolypárbaj. Ma korán reggel pisztolypárbaj ment végbe a hadházi uton, Lánosz-Hornyák Viktor hírlapíró és Bónis Sándor bizt. intézeti hivatalnok között. Segédkül funkáltak: Chappon Károly és Haselmayer Béla, továbbá B. Benke István és Bernáth Kalmán; orvosok Dr. Burger Péter és Dr. Nagy Kalmán. A párbaj egyszeri golyóváltás után, vér nélkül folyt le; a felek kibékültek.

Szándékos emberölés büntetével vádolva, állt ma délelőtt nyalka Szabó József a kir. törvényszék előtt. F. év február 29-én korán hajnalban, mint azt már megirtuk, Kiss Jánost két revolverlövessel agyonlőtte. A mai végtárgyaláson érdekes volt a leölt Kiss János özvegyének az a nyilatkozata, melyet a tárgyalást vezető elnöknek arra a kérdésére tett, hogy mi követelése van a vádlott ellen, hogy akaszák fel a gyilkost. Az elnök fővilágosítására aztán 500 forint kártérítést követelt. A tárgyalás, miután a beidezett 31 tanu kihallgatása hosszabb időt vesz igénybe, még folyik.

A főiskolából. A nagy kollégium megnépesült. A délelőtti órákban a szünetek alatt gyermek-csoportok zaja veri fel az udvar csendjét. A beiratások alkalmából valóságos ostromnak van kitéve az igazgatói helyiség. Az érettségi szobeliak ma delután veszik kezdetüket s e hó közepéjükig fognak tartani. A főiskolai érvnyitó isteni tisztelet f. hó 9-ikén reggel 9 órakor fog megtartatni az oratoriumban. Ugyanakkor a főiskola dísztermében Dr. Erdős József főisk. akad. igazgató megnyitó beszédet fog tartani.

Elfogott zsebmetszők. A püspökladányi vasútállomás szolgálattevő tisztviselőjénél vasárnap éjjel a Budapestről érkezett vonatnak utasai panaszt emeltek, hogy a velük egy kupéban ülők között zsebmetszőknek kell lenni, mert valamennyi panasztévőnek hiányzik a pénztárcájára, mely az uton még, bizonyosan tudják, zsebeikben volt s csak közel a püspökladányi állomáshoz huzhatták ki. — A vasuti hivatalnok a károsodottak által megjelölt két egyént kiszállította a Kozsvár felé indult vonatból és átadta a komoly gyanúkok alapján az ottani csendőrök szolgálattevő két legénynek. A gyanúsítottak: egy férfi és egy nő, tiltakoztak az ellen, hogy ők zsebmetszők lennének. A férfi Virágos Lajos lókupecznek, a nő pedig Virágosné hajkereskedőnek vallotta magát. A csendőrök ugyan elhitték nekik, hogy csakugyan kereskednek azzal, a mit vallottak; de mert az asszony nagyon ügyetlenül akart egy, valószerűleg idegen pénztárcát eltüntetni a saját zsebéből; a csendőrök világosan látták, hogy Virágosék (?) zsebmetszésben utaznak. Át is vették őket szépen és addig is, míg a debreczeni kir. ügyészséghez átszállítják, el-

helyezték őket a járásbíróóság börtönében. — Az ily gyáva gaz emberekre nézve jellemző, hogy mikor látták, hogy veszedelemben forog az ő egyéni szabadságuk, egész szemérmetlenül bevalloították, hogy vannak ők többen is; két társuk ugyanazzal a vonattal utazott tovább Debreczenen keresztül Szatmárra. A vasuti tiszt rögtön hivatalos sürgönyököt küldött a közbeeső és Debreczen állomásra, hogy az 1606. számú vonatnak megjelölt személykocsijában ülő két férfit fogják el, Debreczenbe a vonat éjjel két óra 44 perczkor érkezett; a kalauz az érkezett vonaton volt, az itteni állomásfőnök felszólítására a két gyanús zsebmetszőt kiszállította a vonatból.

Választások a kollégiumban. Mint minden év elején, ugy most is megindulnak a kollégium falai közt a korteskedések. Legnagyobb port szokott felverni s legnagyobb mozgalom előzi meg a könyvtárnok választást. Jelöltekben nincs hiány s folynak is már a kapacitálások szerte-széjjel. Nemzeti színű, zöld és piros szalagok a jelvények; a jelöltek pedig Kovács Gyula 4. é. jh. (zöld = reménység), Kecskeméti Gyula 3. é. jh. (nemzeti szín = hazafiság), Nagy István 3. é. jh. (veres = mind halálig) A Nagy István pártívei már ma d. u. értekezletet is tartottak az akadémiai II. teremben.

Az első „ber” hónap régi hírnevéhez méltóan kezdi viselni magát. A tegnapi nappal beköszöntött a változó boros derűs idő. A nappali hőség multával olyan vihar keletkezett ugy estefelé 6 óra tájban, mely csalhatatlan előjelül szolgált az esőnek. Jó darabig tombolt a vihar, felkavarva a port oly mértékben, hogy a porfelhőben képtelenség volt az utcán járkálni. Végre késő este megérkezett a napok óta várvárt eső s többször megújuló zápor alakjában zuhogott a sötét éjbe. Ma hajnalra azonban már szét szakadoztak a felhők s kisütött a napfény. De azért a láthatáron vihar-s eső felhők gomolyodnak s nagy a remény ahoz, hogy a derült idő s a hőség csak ideig-óráig fog már ezután tartani s nem lesz állandó.

Nagyobb iskolába! Alkalmoszerűen elég nagy iskola lehet a debreczeni nem is egészen szűk börtön is, de az még semmisen az illavai, mária-nosztrai s egyéb felsőbb iskolákhoz. Vasárnap néhány nő és férfi rab vitetett el városunk börtönéből a fenti helyekre s kettő ezek közül 10, illetve 15 évig nem fogja látni, hogy minő az élet ide kint.

Utcai jelenet. Érdekes jelenetek voltak tanui ma reggel a járó-kelők a piacon. Két harcziás természetű cigány amazon perelt össze egymással valami csekélységen. Szó, szót ért s a szóváltásból tettelegességre került a dolog. Össze-cibálták egymáson a ruhát, megtépták egymás haját. Az utcai incidensnek utóljára is az lett a vége, hogy a rendőrség lépett közbe s a két harcziás természetű cigány asszonyt, minden tiltakozásuk daczára elhuzozták a városházára. Most pedig az egy pár napig tartó dutyi tartamán elég idejük lesz azon gondolkodni, hogy mint a többi illetőség nélküli cigányokat, a szélrózsa melyik irányába tolonczoltatja el a rendőrkapitány.

Behívó czédulák. Ma-holnap elérkezik az október elseje „mikor megfujják a trombitát s lóra kell ülni”. Ez alkalomból már szórványosan ugyan, de szélnék eresztették a bevonulásra behívó czédulákat.

Szomorú szünet lesz az idén városunkban; azt mutatják legalább azok az adatok, a melyeket az új törvény értelmében a szőlős gazdák bevallogatnak a kerületi kapitányságoknál. Mint tudva van, minden kert tulajdonosnak be kell e hó 15 ig jelentenie, hogy körülbelül hány száz liter bort vár az idei terméstől s az a szomorú, hogy a kinek még tavaly is termett 2000 vagy több liter bora, az idén nem mer 2—300 liternél többre számítani.

A tüzőltó egylet újra szervezése és a tervbe vett alapszabájokra vonatkozólag a városi hatósághoz beadandó felterjesztés e hó 15-ére készen lesz s ugyanakkor benyújtják véteményezés végett.

Orvosi lelkiismeretesség. Tegnap éjjel hirtelen rosszul lett a főiskola egyik lakó szobájában egy a gimnazium VII. osztályába járó tanuló s a tanulóknak épen még benn időző atyja egyenesen az iskola orvosához futott, a ki azonban, miután előbb kikérdezte, hogy ki a beteg s midőn megtudta, hogy csak egy szegény diák — maródit jelentett és a legcsekélyebb haj-

landóságot sem mutatott arra, hogy iskola orvosi kötelességének (melyért különben jó díjazást huz) eleget tegyen. Az esethez egyéb kommentárt fűzni nem tartunk szükségesnek.

— **Zene-estély.** Holnap este a **Wéber** féle sörccsarnok udvarhelyiségében **Rác** z Károly zenekara zeneestélyt rendez.

— **A magyar kir. meteorologiai intézet időjelzése szeptember 6-án:**

(Távirati tudósítás. Érk. 3 óra 40 p.)

ü = szeles, **á** = boros, **f** = eső, **n** = hűvös.

Legujabb.

Tisza Kálmán jubileuma.

Az egyszerűségével is ható, fehér református templomban fél 10 órakor ünnepélyes istentisztelet volt. Az orgona megzendülő hangjába beleolvadt a diszmagyarba öltözött világiak, díszes egyháziak és fényes ruházatu hölgyek dalos imája: „Jövel szentlélek Uristen.” Az első pad-sorokat a világi méltóságok és egyháznagyok foglalják el. A már tegnap megemlítették kívül jelen vannak: Karsay Sándor püspök, Gyürky Ábrahám, Pogány György és Miklós Ödön képviselők, Radó főispán, Véghegyi alispán. — A templom karzata és az orgonatortó ereklje zsufolva vannak nézőkkel.

Százával érkeztek üdvözlő táviratok és iratok a tegnapi és mai nap folyamán Tisza Kálmánhoz. Szapáry Gyula gróf miniszterelnök Budapestről a következő üdvözlő táviratot küldte: Fogadd mai ünnepélyed alkalmából legszívelebb üdvözlőmetet.

A kolera.

Egy hamburgi család Capri szigetére menekült s egy ottani vendéglőben fogadott szállást. A család egészségi állapota tegnapelőtt kitünő volt, de tegnapelőtt a legidősebbik leány görcsös rohamokat kapott és koleratünetek közt néhány óra mulva meghalt. Az orvos elszigeteltette a családot s a fehéreneműt és az ágyneműt elégette. A vizsgálat ki fogja deríteni, vajjon ázsiai koleraeset forog-e fenn. A család azt állítja, hogy a leány halálát korai fürdés okozta.

Hamburg, szept. 5. Szombat éjjeltől vasárnap éjjelig 581 betegedés, 158 halálozás, ma délig újabb 108 betegedés 38 halálozás történt. Tegnap 497 koleraholtat temettek el. Általában véve nem csökkent a kolera. A járvány főképen a külvárosokat látogatja. A betegek közül a leginkább jobb módú nők halnak.

Bécs szept. 5. A Pol. Corr. pétervári jelentése szerint a kolera ott terjedőben van. Néhány nap óta naponként 125—150 megbetegedést és 40—50 halálozást konstataálnak.

Bécs, szept. 5. A bécsi román főkonzulatus kijelententi, hogy Romániában eddig egyetlen egy koleraeset se fordult elő s ha esetleg előfordulna nyomban hivatalosan közlésezik.

Török János †.

Török János főkapitány holttestemét ma este szállították el Barlangligetről s az elhunyt özvegye kíséri. A halottat hozó sz. v. kedden reggel 8 órakor érkezik meg a keleti pályaudvarra, a honnan a főkapitányság épületébe fogják szállítani. A temetés az eddigi megállapodások szerint szerdán délután négy órakor lesz az elhunyt lakásából (államrendőrségi palota.) A temetésre vonatkozó intézkedések már megtétettek.

Ipar és kereskedelem.

— Ipar és gazdasági kiállítás Pozsonyban.

Hazafias mozgalom indult meg Pozsonyban, melynek célja az osztrák árucikkek kiszorítása. A pozsonyi vevőközönség ugyanis pénzt nagyon szereti Bécsbe vinni. A pozsonyi négy országos vásáron pedig bécsiek árasztják el a piacot. Pedig a pozsonyi ipara annyira ki van fejlődve, hogy a bécsi áruk bátran nélkülözhetők. Egy hazafiasságárai ismert személy, a ki kerületében a magyarosodás bátor és kitartó előharcosa, a pozsonyi virágvölgyi plébánus, Havlicsek Vincze áll a mozgalom élén. Ő penditette itt meg az eszmét, hogy minden hazafias ember magyar iparcikket vegyen és használjon és hogy a pozsonyi vevőközönség a helybeli ipartermékkel megismerkedjék, ő rendez október végén egy helyi érdekű ipar és gazdasági kiállítást. Fáradhatatlan buzgalommal összeállítja az egész művet sajátjából is már sok pénzbeli áldozatot hozott és csakis folytonos működésének és befolyásának köszönhető, hogy ma a műnek sikere biztos és hogy a pozsonyi iparosok, bor és gazdasági termelők teljes számban kiállítani fognak, bebizonyítandó azt, hogy nem muszáj a magyar embernek Bécsbe mennie.

Ingatlanok forgalma

a debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságánál f. évi augusztus 27-től szept. 3 ig.

1. Bancsi Gábor és neje Major Zsuzsánna veszik Véghegyi Jánosné László Zsuzsánna csapó-kerti szőlőjét 450 frtért. — 2. Kovács János és neje Cseresznyés Sára veszik. Szűcs István új földét 400 frtért. — 3. Dr. Uy Kálmán és neje Papp Jolan veszik, Kis Borbála fűvészkert-utcza 1077 számú házat 5000 forintért. — 4. Szebeni János és neje Főríz Juliánna veszik öz. Boros Jánosné Vedres Juliánna ispotály-ut 3450. számú házat 1100 forintért. — 5. Nagy Bálint és neje Molnár Juliánna veszik Faragó Mihály és neje Nagy Juliánna ondódi földét 2500 forintért. — 6. Szathmári József és neje Kaszás Juliánna veszik Nemes Kálmán salétrom-sor 3429. sz. házat, újföldét 3000 frtért. 7. Gutti István és neje Tolvaj Zsuzsánna veszik Dézsi János n.-cserei kaszállóját 1400 frtért. — 8. László Mihály és neje Köblös Juliánna veszik Kozma József és neje Magyar Sára új földét 600 frt 78 krért.

Közgazdaság.

— **Sertés vásár.** Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok árjegyzése szept. hó 4-én.

Hizott sertésárak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgron felüli sulyban) — krig. Öreg közép (páronként 300—400 klgr. sulyban) — krig. Fialat nehéz páronként 320 klgron felüli sulyban 45—45½ krig. Fialat köz. (páronként 251 320 klgr. sulyban) 45—46 krig. — Fialat könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 47—48 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgron felüli sulyban) 42.—43. krig. Közép (páronként 220—270 klgr. sulyban) 45—46 krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban.) 46.—47½ krig — III. Romániai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) — krig. — Közép (páronként 220—260 klgr. sulyban) — krig. Könnyű (klgr.-kint 220 klgr terjedő sulyban) — krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klgron felüli sulyban) 43—44. krig. Közép (páronként 220—260. klgr. sulyban) 44—44½ krig. Könnyű (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 45—46 krig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokványos levonások mellett egy kilogram sulyra krajczárokból értendő. Szokványosul a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4½ százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertés létszám. 1892. év aug. hó 2-án volt készlet 139.103 drb, 1892. aug. hó 3-án felhajtott 2334 drb. 1892. — aug. hó 4-én elszállított 2095 drb. — 1892. aug. hó 4-én maradt készletben 139.342 drb. A hizott sertés üzletirányzata: lanyha.

REGÉNY CSARNOK.

A végzet.

— Regény. —

Írta: **Francisco de Renzis.**

49.

A mint több óra mulva atya lovának jól ismert lépte a ház bejáratában visszhangzott, örömsugár tört elő szemeiből. Területen figyelt hogy minden zajt, minden hangot meg halljon s sápadt arca mosolyra derült, mert úgy tűnt fel neki, hogy a következő pillanatban atya szobájába lép, magával hozva a bűnbánó Fortunatot.

Egy percz telt el, mely előtte sok századnak tűnt fel... azután egy másik... egy harmadik! Távoból hallotta a ló dobogását az udvar kövezetén, azután egy ajtó nyikorgását, melyet becsuktak... Azután semmi mást. Az óriás udvarban újból minden elcsendesült.

— Mindennek vége van! — gondolta s utolsó reményének is „isten hozzád”-ot mondott.

Gabriella nővér előtte az ég küldöttjének látszott, vele újra világozottság, vigasz, erő s oltalom tért a puszta házba vissza. E hűkebelen legalább kisírhatta magát; e nővel, kit anyaképen tekintett, közölhette minden gondolatát, minden fájdalmát.

Az apáca egy intésére elhagyták a szobát Signora Colombari s a szobaleány. Most azután elmondá Camilla hü szerelmét, kevésbé boldogtalannak érezte magát, a mint ez édes emlékezésekre mélyedt s kevés időre elfelejté a félelmes csapást, mely őt sújtá, míg nagynéje kérdéseire felelt. Ez szeretettel nézett reá s szemeiben gyakran kereste kiegészítését egy-egy mondatra, mely bizonytalanul halt el a fiatal leánya ajkain.

Egy izben összéb huzódtak a nagynéni szemöldökei, mert ő is iszonyu gyanút érzett a milyet a bankár is érzett már előbb leányával való beszélgetésében. Camilla ártatlan szavai többet sejtettek, mint a mennyit tényleg jelentek, csókokról, ölelésekről beszélt.

— Mindenemet odaadtam neki... — mondá ő — mindent! — Gabriella nővér elsápadt... jobban elsápadt, mint e gyanutásnál kellett volna. Talán ifjuságának egy emléke hivatalanul jelent meg kísértésként előtte. Remegve felemelkedett, mindkét kezét a leány vállaira tévé s reá nézve, oly hangon, mely kedves akart lenni, de hideg s metsző volt, kérdé: „Camilla, szivecském, mit értesz ez alatt, mindent... odaadni?”

Camilla nagy szemeket meresztett; tiszta, ártatlan szemein, mint valami hegyi kristályon keresztül, lehetett lelkébe tekinteni.

— Mindent, mert én mindent adtam neki. Gondolataimat, szívemet, életemet... igen életemet is, mert meghalok a miatt, hogy engem oly megfejthetetlen módon elhagyott.

Egy angyal sem felelhet őszintebben; Gabriella nővér megnyugodott.

Ezalatt a napfény behatolt az ablak repedéseken; az utcán tompán gördültek egy szekér kerekei, időről-időre a kocsis recsegő s az ostor vig pattogásu hangja által megszakítva. — Ide-oda menő emberek zaja mutatta, hogy a város már felébredt. Gabriella nővér kinyitá az ablakokat. Az égboltozat szürke volt, a közeli platanok sárga levelei tompa zörejjel hulltak a földre, előbb a levegőben ide-oda szaldogálva. Minden egyezett a bus kedélyivel, minden gyűlöletesnek, szomorúnak — s vigasztalannak látszott.

E fakó szín még növelé Camilla szintelen arcának sápadtságát. A mint fáradtan, lehajtott fővel mozdulatlanul ült, vihar által letört liliumhoz hasonlított.

— Mily időtájban ment atyád Fortunato felkeresésére? kérdé Gabriella nővér.

— Nem emlékszem reá határozottan; éjféli vagy utána egy órával.

— Ha tehát még nem jött vissza, vagy nem találta őt, vagy pedig nem kapott tőle vigasztaló választ.

Camilla mélyen felsóhajtott s az a pázca folytatá:

— De hát hol lakik Fortunató?

— A Via Barbaruxon.

— Nagyon késő volt a mikor tegnap este eltávozott tőled.

— Igen.

Nos akkor lehetséges, hogy nem távozott Turinból: a késő óra s a szolgálati kötelességei miatt azt nem tehetette, következésképp atyád őt még megtalálhatta, de nem érhetett célzt. Ha két férfi egy vitás kérdésben ellenségesen áll szemközt, sohasem jutnak egyezsége önszeretők fősvénységök, s aztán maga a kedélyök akadályozza meg a nyílt felvilágosítást mellék gondolat nélküli bocsánatot.

Gabriella nővér hallgatott egy pillanatig mint-ha követelése szíllát szőné gondolataiban tovább azután élénken kérdé:

— Camilla van bátorságod?

— Elég arra, hogy meg haljak — felelé a leány meggyőződéssel, de egyszerűen, figyeltetés nélkül.

— Nos hát, egyetlen mód van arra, hogy újra boldog légy s szerelmedet megmentsed... Menjünk hozzá!

Pár perc mulva Gabriella nővér s Camilla haladtak a Via Carlo Alberto hosszában azután a belváros felé irányíták lépteiket. Mintegy egy órája kelt fel a nap. Az utcán még kevéssé élénken voltak; az első kereskedéseket kinyitják s az álmos segítők éppen akkor kezdettek benne egyet-mást végezni. Itt-ott egy szolgáló már visszatért szittyó kosarával a piacról. De azon kevés ember, kik az utcákon találhatók voltak, gyorsan mentek s kezeikbe fujdogáltak, hogy a zord ősi nap reggeli hidege ellen azokat védjék.

A két nő gyorsan haladt a nélkül hogy figyelmenek mi történik előttük. A szegény leány nagy pénzéhez simult, a hogy egy megretent madárka aya védő szárnyai alá buvik. Ugy vélte hogy minden elmenő reá szegzi tekintetét s mindenki kioivassa szive fájdalmát szeméből. Szegyenkezve s pirulva hajtá le fejét.

Egész fekete ruhába volt öltözve fátyol takará el arcát, egy sötét színű shavol pedig mely vállait burkolá, mutatá magas és nyulánk termete csinosága.

Eppen a klub kapuja előtt mentek el, a midőn pár ur vigan csevegve a lépcsőn lejtött s egy pillanattal később Viu gróf (mert ő volt barátai) Camillára mutatva felkiáltott: Oh, mily csoda szép leányka!... He, Montigliona, vedd le kalapodat; egy királynő ment el előtted.

— Egy varrónő az a della Fiera utcából; megismerni vélem s hazolját, — mondá álmos szemmel s bágyadt hangon Montigliona.

— Nagyon kora idő egy grisette-re nézve, — felelé egy másik. — A varróleányok csak nyolcz órakor mennek varni.

— Nevezzétek őt inkább Venusnak, ki Mars

házából megy haza. Ki tudja, melyik boldog halandó töltött vele egy üdvözítő éjet — folytatá sóhajtvá Viu. — Királynak való falat!

— Utána mehetsz; a 40,000 lirát, melyet Forneritől nyertél, jobb célra nem is fordíthatnád. Tedd királyságotat lábaihoz.

Gabriella nővér s Camilla ez alatt már messzire mentek, e pillanatban a San Filippo utca szegletén fordultak be s eltűntek az urak tekintetei előtt.

Forneri jött le utoljára a lépcsőkön s megérkezése megszakítá a többiek beszélgetését. Ő is megállott s a két nő után nézett. De a napfény miatt — bosszusan — be kellett hunyni szemeit. Arca teljesen megváltozottnak látszott; arczvonásai megnyultak, orra hegyesebb lett, alakja nagyobbak tűnt fel; elrettentőleg nézett ki.

(Folyt. köv.)

Idegének névsora.

Bika szálloda.

Bernhardt Gyula kereskedő Bpest, — Simonfalvy igazgató N-Tarna, — Erős Mihály Zsáka, — Rethi Lajos tanfelügyelő Déva, — Szabó Lajos ügyvéd Margita, — Tenner kereskedő Bécs, — Laufer utazó Bpest — Fülöp tanár Debreczen — Dr. Kovács úpyvád Bpest — Tomsz iparos Bpest, —

Angol királynő szálloda.

Márton Andrásné Jász-Kézér, — Sicil Sándor Budapest, — Holmér Mórítz Bpest, — Apostol Mihály ref. lelkész Borsod, — Mészáros József Jász-Kézér — Könyg Max Bécs, — Ehrenfeld Álmod, — Vallerstein Fülöp N-Várad, —

Frohnerszálloda.

Dr. Reichenberg család Ujfalu, — Friedman L. Derecske, — Leitner Szováth, — Lieberman Tasnád, — Herskovics vendéglős N-Bánya, — Peteri Farkas utazó Bpest, — Weisz utazó Arad, Rozenthal utazó Bpest, — Lusztig fakereskedő Bpest, — Szalay Gyul utazó Bpest — Nagy Kálmán Ujfehértó, — Schvarcz utazó Bpest, — Gescheidt horkereskedő Tokaj, — Paul József utazó Bpest — Goldglancz Sz-Somlyó, —

Egy jó családból való
13—14 éves fiu

tanulóul

Félegyházi János (kis-várad-
uteza) füszer üzletében azon-
nal felvétetik. — Ugyanott egy
jégverem kiadó.

Pályázati hirdetmény.

A debreceni „Margit“ fürdő intézet férfi gőzfürdő osztályában folyó hó 15-től egy ügyes, szorgalmas és megbízható

férfi fodrász

felvétetik, — pályázni ohajtóktól megkívánatják, hogy egy borotválásban, mint hajnyírásban, ollóval és géppel teljes jártassággal és ügyességgel bírjanak,

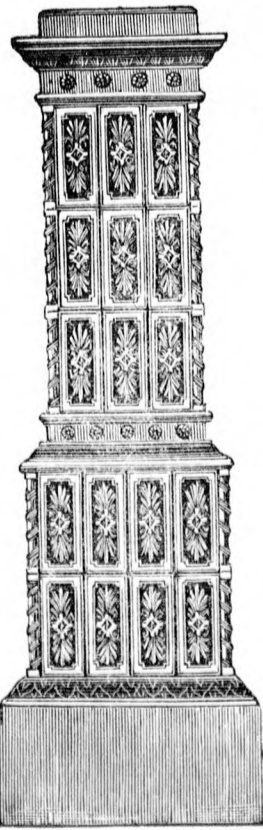
Bővebb felvilágosítást nyerhetnek a jelentkezők a Margit fürdő pénztárnál.

Rickl József Zelmos DEBRECZENBEN

ajánl friss töltésű ásványvizeket, u. m. : Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi Jod, Emsi, Franzensbadi, Gieshübli, Gleichenbergi, Halli Jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy Koritniczai, Krondorfi, Lipiki Jod, Margit-forrás, Marienbadi, Mohai Agnes és Stefániai forrás, Parádi, Püllnai, Preblai, Pymontti aczól, — Serebeniai (Bosnia), Güber forrás, Levi-coi és Roncegnoi arsenés vastartalmuak, Rohitshi, Selters, Salvator, Suidschitzi, Szolyvai, Szulini és Budai, keserü vizek.

továbbá:

Lenkenze, olajba mindentéle törött festékeket és mindenemü füszerárukat a legjutányosabb áron.

LEGNAGYOB

agyag- és porcellánkályha-raktár

a világhírű

BUDWEISI GYÁRTMÁNYBAN

legolcsóbb áruk mellett

TÓTH GYULA

vas nagykereskedőnél,

DEBRECZENBEN,

A VÁROSIÁZA SARKÁN.

Ugyanitt megrendelhető a „CALIGRAF“ amerikai írógép.

Árjegyzék ingyen, bérmentve.

Női ruhaszövetek, gyapju Voile-ok.

MOSO VOILE-ok, BATIST, ZEPHIR, ATLAS-SATIN,
Vásznak. Kész fehérneműek.
 SZÖNYEGEK, FÜGGÖNYÖK,
 ágy- és asztalterítők,
SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.
 Leszállított áruk az egész idény alatt.

Hat aranyérem, díszkereszt és díszoklevelek.

Csak akkor valódi, ha a sörtetlen dugón ez az égetett felírás van: „Gróf Esterházy Géza”

COGNAC
 Gróf Esterházy Géza
 saját gyártmánya

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség

a **** **COGNAC**

mely mindenütt kapható.
 Cognacunk tiszta boriól idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készül

járványos betegségeknel különösen kolera ellen
 óvszerűl sikerrel használtatik.

A gróf Esterházy Géza-féle cognac-gyár igazgatósága:
 Budapest, VI. külső váci-ut 23.

Páris, Lipcse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

A forgalomban levő valódi francia cognacokkal vetekedhetik. Szakértői vélemény:

Kaszanyitzky Endre

előbb KUHINKA ISTVÁN K.
DEBRECZENBEN,

ajánlja pontos kiszolgalat és a legolcsóbb árakban elsőrendű gyártmányokból következő idény czikkeit, u. m. szabadalmazott femzárral teljesen

légmentes
BEFŐZŐ-
 és

CZUKROS ÜVEGEK

egyedüli raktárát, melyeket jószáguk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld, közönséges befőző- és ugorkás üvegeket, továbbá fagyalt készítő gépek, fagyalt szelenczék, hidegkávészletek, hűtő jégszekrények, legjobbnak bizonyult szódavizgépek, non plus ultra kávéfőzőgépek, kerti lámpák, mozdó asztalok, mozdó készletek, a legjobbnak elismert Berndorfi alpacca és china ezüst evőeszközök és dísztárgyak jótállás mellett, Utazók részére legcélszerűbb gyorsfőzők, kézi- és utazó tükrök, zsebpoharak.

Vidéktmegrendelések pontosan teljesítetnek.

A „Transsylvania” hidegvizmosó-szappan

legkötünőbb elsőrendű mosószappan.
 Ezen szappan a szó legszorosabb értelmében

hidegviz-mosószappan,

niivel azzal nemcsak fehérneműt de gyapjuszövetet is — legyen az bármily piszkos — igen gyorsan tökéletesen tisztára lehet mosni a nélkül, hogy az kiforráztassék és meleg víznek vagy lugnak használata szükségessé válne.

Ez által a tüzelő anyagban rendkívüli megtakarítás érheto el, minek következtében ezen szappan minden más szappant olcsóságra nézve telemesen felülmul.

A „Transsylvania” hidegvizmosószappan

mindennemű színes kolmek és selyem szövetek stb. mosására is rendkívül alkalmas, mert sem a színeket meg nem tamadja, sem a szövetek összezsugorodását nem idézi elő.

A „Transsylvania” hidegviz-mosószappan

minden állati zsiradék kizárásával, csakis növényi és ásványi alkatrészekből készül és azért használata egészségi szempontból is kiválóan ajánlatos, a menyiben majdnem egészen szagtalan és nemcsak a piszkot, de a testhórnek érdességeit is eltávolítja és a bőrnek kellemes légyságot kölcsönöz.

Mindenki tegyen ezen szappannal kísérletet, hogy saját tapasztalása alapján a fentebbi állítások valóságáról meggyőződjék.

Ár darabonként, minőség szerint 8—10 kr.

Ládánként 200 drb megrendelésnél megfelelő árengedmény.

Főraktár: Budapest, V., gyapju-utca 8. szám.

Kapható a következő fűszerkereskedésekben:

Takács Gyula rózsá-utca, Szalády Antal Andrásy-ut, Henz Zoltán Andrásy-ut, Stessel Nándor sütő-utca, Schuster Gyula Andrásy-ut, Zsigmond László Ferencz József-rakp-rt, Poulowitz Viktor óó-utca, Vidófalvy Bódog hársfa-utca, Dióssy Kálmán kerepesi-ut, Hódy Agost mester-utca, Cékkel Ferencz soroksári-utca, Lehner Péter tompa-utca, Kádár József Jhg, Sándor-utca, Wolf Márton Döbrentei-utca, Schusster Gyula főlkja Döbrentei-tér, Weinberger Gusztáv Kálmán-tér, továbbá Lövy Armin és fiai Új pesten, Ludvig F. hársfa-u. végül Konta és Kolaszek divatárkereskedők kecskeméti-u.

Férfi Chiffon ingek

a hirneves SCHROLL-féle Chiffonból,
 1 frt 90, 2 frt 20, 2 frt 60.

Gallérok, kézelők, nyakkendők.

Harisnyák, keztyük.

Napernyők.

ESERNYÖK.

Kész mosó gyermekruhácskák.

BRASSÓI POSZTÓK,

Tricot, Peruvia és Doskin

SZABÓ LAJOS FIAI
 cégénél.